

Krisztus szerelme

Időpont: 1960. április 15. Nagypéntek

Helyszín: Győrújfalú

Oltári ige: János 19,14-30

Igehirdetési alapige: 2Kor 5,14-15

Énekek: 174, 198.

Mert a Krisztusnak szerelme szorongat minket,

Úgy vélekedvén, hogy ha egy meghalt mindenkiért, tehát mindazok meghaltak; és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, aki érettök meghalt és feltámasztatott.

Ima:

Odaállunk lélekben Eléd fájdalmak Embere, meggyalázott, meggyötört Isten Fia, Jézus Krisztus! Odaállunk az elvakult főpapok, a feldühödött nép és a hatalom gyáva birtokosai mellé és valljuk bűnünket: Oh, én bűnöm, oh, én bűnöm, én igen nagy bűnöm! Irgalmazz nékem, oh, Jézus, oh, Jézus!

Ámen.

Három fajta történetírást szoktunk megkülönböztetni: leíró történetírást, melynek nincs más célja, mint rögzíteni az eseményeket úgy, ahogyan azok megtörténtek. Az oknyomozó történetírást, mely nem elégszik meg azzal, hogy az eseményt csak leírja, hanem gondolkodik is fölötte, keresi azokat az okokat és a háttért, melyek az eseményt előidézték, melynek következménye a történés után fog jelentkezni. Azután szellem történetírást, ennek célja az, hogy az események egy részét kiemelje a szűkebb környezetből, bekapcsolja azokba a nagy világmozgalmakba, szellemi áramlatokba, melyek a történés belső összefüggését mutatják meg.

Krisztus nagypénteki halála történeti esemény volt. Egészen világos, hogy a nagycsütörtöki esemény leírása az oltár előtt felolvasott igében a leíró történetíráshoz tartozik, melyben a leíró meg akarta örökíteni a látottakat úgy, ahogy azok megtörténtek, de mikor Pál a mai igében a golgothai keresztről beszél, nem áll meg a leíró történetírás emlékezésénél, mely csak a felszínét érinti a történetnek, hanem gondolkodik a gondolat és érzelmi világának központjáról, a keresztről. Azért írja ezt az igében: „*Úgy vélekedvén...*”. Pálnak tehát véleménye van a nagypénteki eseményről, nemcsak úgy kapásból ír róla, hanem sok belső vívódás, íráskutatás révén alakul ki benne, mint sziklaszilárd meggyőződés egyben bizonyágtétel is arról, hogy ő már megtalálta a kereszt titkát, a nagypéntek okát és következményét. És mind a két kérdésre egyforma feleletben szögezi le meggyőződését, hogy a nagypéntek oka Krisztus szerelme volt és következménye Krisztus szerelme lett. Pál azt szeretné, hogy mások és mi is vele együtt így látnánk nagypénteket. Ez a célja az oknyomozó történetírásnak.

1. Nagypéntek oka: Krisztus szerelme!

Nem mindenki osztja Pálnak ezt a véleményét. Mert nagypéntek okát az emberek földi, testi vonalon próbálják keresni és beállítják nagypénteket úgy, mint valami ókori sorstragédiát, hogy Jézus nagypénteki tragédiájának oka tulajdonképpen az akkori egyház politikája volt. Nagy hatalom volt abban az időben az egyház, még az államnál is nagyobb hatalom és minden hatalom az alkalmazkodni tudó és akaró talpnyalókat keresi, akik magasztalják, nem pedig kritizálják. A hatalmától megmámorosodott világ - mindegy állam vagy egyház -, nem bír el semmi kritikát és bírálatot. Jézus is zavaró tényező ebben a hatalmi mámorban fürdő egyházban. Ő azért jött, hogy bizonyágot tegyen az igazságról és nem hajtott fejet ott, ahol azt

meggyőződése, lelkiismerete nem tette számára lehetővé. Ezért a templom számára nemcsak prédikációi voltak, hanem korbácsa is, nem is egyszer. Aki ismeri az akkori korviszonyokat, az nem csodálkozik azon – mondják -, hogy aki ezzel a korszellemmel felvette a harcot – ebben az esetben Jézus -, aki bírálni meri az egyház munkáját, kritikával illeti cselekedeteit, zavarja érdekeit, szembekerül vele, megtépázza az egyház és vezetőinek tekintélyét, ott csak Jézus Krisztus maradhat holtan a porondon. Itt a tragédia magva – mondják – s az már csak kifejeleti részletkérdés és mellékes, hogy felbérelt orgyilkossal teszik-e el láb alól az éjszaka leple alatt, vagy – ahogy ők tették -, hatalmas kirakatpörrt rendeznek belőle és így adnak képmutató módon bírói formát a gyilkosságnak és az igazságszolgáltatás szent leplével takarják le a Krisztus gyilkosságot.

Az okot súlyosbítja még egy körülmény: nem tud Jézus úrrá lenni követőinek nemzeti vágyain, politikai állásfoglalásán. A tanítványai galileabeliek voltak, a lázadás fészkeiből valók, nacionalisták, kiknek szívében ott égett a szent ország iránt érzett nagy szeretet és a szabadság után való hő óhajlás s nem tudták szó nélkül túrni a római hatalom igáját. Galileában nem volt biztos egy római katona élete sem. Övükben éles tört rejtegettek, mely jó alkalom esetén biztosan ölt. Igaz, nagyon keményen is bánt velük a római hatalom. Zsidó lázadás esetén száz számra ölette meg őket és a páska megszentelt lisztjébe öntötték bele a megölt emberek vérének és a megszentelt páskát kellett megenni a zsidóknak.

De hiába volt minden, a zsidók mindig csak a szabadítót várták, Dávid király méltó utódát, aki majd Dávid király üres székébe fog ülni és megindítja hadát s kikergeti a rómaiakat. És mikor Jézus megjelent a porondon, egyszerre felfigyeltek rá az emberek, felébredt bennük a reménység: íme, itt van egy ember, Dávid király utódja, aki fel fogja Izraelt szabadítani, sorakozunk mögéje és kövessük őt. És Jézus hiába mondta nekik is azt, amit Pilátusnak is megmondott: az én országom nem e világból való, és bújt el királlyá választása elől, a tanítványok is hiába várták, hogy Mesterük király legyen, nemzeti megújulást hozó népvézér, ők politikai Messiást látnak benne. A tanítványok egymás között azon vetélkednek, ki fog jobbról és balról mellette ülni a miniszteri bársonyszékben, amikor eljön hatalommal és dicsőségben. Ez volt az oka – mondják – Jézus halálának és nem az, hogy beteljesedjék az Írás.

Lehet, hogy a római hatalom nem is törődött volna vele, jelentéktelennek látta a dolgot, mellyel nem érdemes foglalkozni s rá az időt pocsékolni, de mikor feljelentés érkezik a hatósághoz, már nem lehetett felette szemet hunyni. Ezzel készen áll a nagypéntek okának emberi magyarázata: Jézus tragikus hős, kit egyházellenes politikája és viselkedése és a forrófejű nacionalista érzelmű híveinek balgatagsága végzettszerűen sodort a keresztfára.

Elfogadható magyarázat, de nem elégséges. Az Írás szerint ugyanis vannak tények, melyek ellentmondanak ezeknek az állításoknak. Először is, Jézus nem úgy megy a kereszt felé, mint akit valami kényszerítő sors visz, mint ahogy a fa levelét sodorja a szél a sebes folyam sodrába, nem így sodortatik Ő a Golgotha tragédiája felé, hanem úgy, mint aki maga választotta az utat. Isten kezéből vett élettervében benne volt a nagypéntek. A Getsemáné-kertben az angyallal világosan megmagyaráztatja néki az Atya, aki szent és igaz, hogy nincs más mód, csak az, hogy valakinek a világ minden bűnét magára kell vállalni. Tehát nem sors, hanem engedelmisség az, ami nagypénteken történt.

Nem volt könnyű ezt elfogadni, de elfogadta. Így lett Jézus számára engedelmisségi lépés, a teljes engedelmisség pedig, mindig önkéntességgé válik. Amit a szenvedésből vállalt, azt engedelmisségből vállalja. Az Atya nem kényszerítette rá akaratát Fiára. Ha azon az éjszakán – most nagyon emberileg fejezem ki magamat -, azt mondotta volna Jézus: Atyám, én ezt nem vállalom, akkor nem lett volna váltság, mert csak önkéntes vállalással lehetett megváltani ezt a

világot. Ezért mondja életéről: „*Senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt.*” (János 10,18).

A másik, ami megingatja az emberi magyarázatot a nagypéntek okozásáról az, hogy Jézus sohasem akart megmenekülni a kereszttel járó tragédiájától. Hogy mennyire engedelmességi és önkéntességi lépés volt Jézusnál a nagypénteki áldozat, azt legjobban mutatja az, hogy ellenállt a menekülés kísértésének. Erre biztatta már a pusztában a Kísértő a harmadik nagy támadásával, hogy nem meghalni kell a világért, hanem meg kell hódítani. És mikor jelenti tanítványainak szenvedését, akkor Péter, a legkedvesebb tanítvány is vissza akarja tartani a haláltól azzal: „*Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik ez meg te véled.*”! (Mt 16,22). A menekülésre adott alkalmat és lehetőséget a tizenkét sereg angyal jelenléte is – maga Jézus beszél róla -, akik nem azért álltak körülötte, hogy díszparádét adjon a Getsemáné-kertben, csak egyetlen vezérszóra várt az angyalsereg, hogy elinduljon és elsöpörje az egész Getsemáné-kertet Júdással és ellenséggel együtt. Jézus Krisztus nem vette igénybe az angyalok szolgálatát.

Ezt akarták kiprovokálni belőle a kereszten a szidalmazók is, a csúfolódók, akik arra biztatták, hogy mutassa meg szabadító isteni hatalmát: Ha Isten Fia vagy, mutasd meg hatalmadat Jézus Krisztus! Sátáni biztatás volt: menekülj, ne vállald a nagypénteki kereszthalált! Nem felelt a sátáni biztatásra, nem volt hajlandó megakadályozni a saját szégyenletes halálát.

Ha mindezeket meggondoljuk, világosan látjuk, milyen felületes és helyt nem álló próbálkozás az az emberi magyarázat, hogy az egész nagypénteknek Krisztus egyházpolitikája és követőinek nacionalista érzelve volt az oka. Világos, hogy a nagypéntek legfelsőbb oka nem a körülményekben, hanem magában Jézusban van. De hát mi lehetett az, ami Őt erre az elhatározásra bírta?

Pál töpreng rajta és arra a meggyőződésre jutott, hogy a nagypéntek oka Krisztus szerelme volt. A bűnös ember iránt érzett nagy szerelme nagypéntek oka. Tudta, hogy az emberiség kikerülhetetlen sorsa a kín, halál és kárhozat. Kivétel nélkül mindenkinek ez a sorsa. Pál tudta, hogy Jézus jobban szerette a bűnös embert, mint önmagát, a mi üdvösségünket, mint az övét, és azért száll alá poklokra ártatlanul, hogy mi bűnösök ne kerüljünk oda és azért hagyta ott az Atya hajlékát, hogy nekünk legyen hajlékunk az Atyánál. Csodálatos szeretet ez!

Nagypéntek tehát Krisztus buzgó szerelmének megmutatója, de nemcsak abban, hogy kínjai között is tudott szeretni, ellenségeiért imádkozni, kínozónak és a latornak is megbocsátani, édesanyját a legfiatalabb, szeretett tanítvány gondjaira bízni, hanem abban mutatkozik meg igazán, amit a kereszten vállalt értünk, ahol az Atya szeretete Krisztus szerelme által jelentetett ki nekünk. E csodálatos szerelem szorongatta Krisztust míg csak a kereszten el nem kiáltotta: „*Elvégeztetett!*” (Jn 19,30).

Így néz Pál a kereszttel okára és azt akarja, mi is így nézzük nagypénteket. Nem sorstragédiának, hanem Krisztusnak irántunk érzett forró szerelme mívelendi ezt!

Így nézünk-e mi is nagypéntekre? Így nézel-e te is rá?

Felvethetjük a másik kérdést is: Mi a nagypéntek következménye?

2. Nagypéntek következménye: Krisztus szerelme!

Pál rájött arra is, hogy nagypéntek következménye is Krisztus szerelme. Krisztus szerelmének ugyanis két értelme van: jelenti azt a szerelmet, mely Krisztusban van mi irántunk és jelenti azt is, amit a mi szívünk érez Krisztus iránt. A történeti és fontossági sorrend is az,

hogyan az első, a mindent megelőző, a legfontosabb, hogy Krisztus szeret minket, a mi szerelmünk nagypénteknek csak következménye, visszhangja, gyümölcse az a szeretet, mely a mi szívünkben támad Krisztus iránt, ami a mi szívünket szorongatja Krisztus felé. Idő szempontjából az első és fontosabb Krisztus kezdeményező szeretete, de a másik is elmaradhatatlan következmény. Mert akit nem szorongat szívében a Krisztus iránt érzett szerelem, az még soha nem látta, milyen nagy szeretetet adott Isten a golgothai kereszten Fiában.

Nézzétek, mit mond Pál a nagypénteki eseményről! Azt mondja: Krisztus szerelme szorongat engem! A szorongató erő nem ismeret, amit felfedezett a golgothai kereszten. Nem is tantétel, melyet jól megtanult, hanem olyan erő, mely feszíti a falat, olyan, mint a mozdonyban a gőz, mely mindenáron hajtani akarja a vaskolosszást. Pálnál Krisztus szerelme ilyen hajtóerő.

Szerelem és szerelem tekintetében azonban különbség lehet hőfok és megnyilatkozási forma tekintetében. Pál az írja, őt szorongatja Krisztus szerelme, vagyis az a szeretet, melyet Krisztusban tapasztalt. Nem hagy neki békét, folyton biztatja arra, hogy szeresse Krisztusát. Nem nagyon jó hasonlat, egy kicsit furcsán is hathat, amit el akarok mondani, de ez a szorongató szó emlékeztet engem erre a szemléletes példára. Úgy van Pál ezzel a szorongatással, mint az, akinek szoros a cipője. Ez a fájdalom állandóan jelentkezik. Egy pillanatig sem tud másra gondolni, mint a szorító cipőre és fájó lábára. Hallhat akármilyen érdekes dolgot, mégis mindig az jár eszébe, fáj a lábam. Beleszól örömeibe a nyilaló fájdalom, elveszi kacagását és sírni szeretne, annyira fáj a lába. Beleszól bánatába is. Mikor lehorgaszott fejjel szomorkodik valamin, belenyilal a fájás, mintha csak azt mondaná: mit sírsz azon, amit ki lehet bírni, vagy lehet rajta segíteni, de itt vagyok én, ki tudsz-e engem bírni, tudsz-e rajta segíteni? Felforgatja még útiterveimet is, ura lesz életemnek.

Bizony, furcsa ez a hasonlat, de így lett Pálnál kikapcsolhatatlan tényező a Krisztus szerelme. Ez a titka, forrása, rugója egész életének. Ez uralja. Nem izgatja, nem is érdekli, hogy emiatt Krisztus bolondjának tartják. Ezért hagy el minden drága régi dicsőséget. Ezért vállal mindig minden új gyalázatot és gyötrelmet. Ez a szegény, törekeny, beteg ember így lett a világ legnagyobb misszionáriusa, aki oly nagy ellensége volt Krisztusnak. Ennek nincs más magyarázata: Krisztus szerelme szorongatta és határozta meg egész életét.

Pál életében nemcsak szorongató erő volt Krisztus szerelme, hanem boldog hitbizonyosság is. Így ír és vélekedik: „...*azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, aki érettök meghalt és feltámasztatott.*” E nehéz mondatban azt akarja leszögezni: a bűn büntetése, zsoldja a halál, de azt a zsoldot Jézus magára vállalta és Ő az az egy ember, aki meghalt mindenkiért és vele valóságban mi is meghaltunk a kereszten. Tehát a kereszt nemcsak lefolyásában reális, történeti valóság, hanem következményeiben is, Jézus valóban meghalt és elkárhozott, következésképpen azok is, akikért ezt megcselekedte, vele együtt meghaltak nemcsak szimbolikusan, hanem valóságban. Hitben enyém Barabbás csodálatos nagypénteki élménye és szabadulása, hogy kinyílt a börtönajtó, szabad vagyok, Krisztus ment helyettem a keresztre. Bűnöm büntetése ki van töltve. Elvégeztetett az én váltságom!

Oh, milyen megdönthetetlen hitbizonyosság volt számára Krisztus szerelme! Azonban új életre elkötelező parancs is lett számára. „...*azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, aki érettök meghalt és feltámasztatott.*”! Pál tudja: aki visszakapta életét, az többé nem rendelkezik visszakapott életével. Az ajándék, az rendelkezik fölötte, akinek révén visszakapta. Krisztus meghalt értünk, tőle kaptuk vissza életünket, neki

élünk. Mert nem szabad a veszedelemből való kiszabadulás után folytatni azt a régi életet, mely halálos veszedelemre vezetett. Így látta ezt bizonyos Jairus leánya, a naini ifjú, a bethániai Lázárék és talán még Barabbás is. Régi élete Krisztussal együtt meghalt a kereszten, vele együtt új életre támadtam, életem nem a magamé többet, tőle kaptam, neki adom örökre!

Ebben az esztendőben olyan Igét rendelt igehirdetés alapjául az egyház, mely nem áll meg a történeti események felszínénél és nem elégszik meg érzelmi kitörésekkel, könnyekkel a szenvedő Krisztus láttán, felháborodással az emberi gonoszságon és igazságtalanságon, hanem mélyebbre akar vezetni a kereszt titka felé. Itt is, mikor az Ige első mondatát így írja le: „...*Krisztusnak szerelme szorongat minket*”. Nem engem, Pált, hanem minket. Pál tehát ezen a napon minket is bele akar számítani ebbe a többes számba. Vajon igaza van-e Pálnak? Szorongat-e minket Krisztus szerelme? Nem mondom, hogy bennünk nem dolgozik Krisztus szerelme. Legalább is ilyenkor nagypénteken ez a látszat. Mikor azonban az Ige azt kérdezi: szorongat-e téged Krisztus szerelme, akkor vajon nem járunk-e úgy, mint Péter a Genezáret partján, mikor egyenesen tőle kérdezi meg háromszor az Úr: szeretsz-e engem? És nekünk is le kell hajtunk fejünk és szomorúan kell az mondani Jézus jogos kérdésére: Te tudod Uram, hogy szeretnék szeretni Téged!

Szeretnék melléd állni Pál és veled mondani: Krisztusnak szerelme szorongat engem, minket, téged és engem is!

Ámen.

Ima:

Oh mi Urunk, Jézus Krisztusunk! Csodálatos szerelmed előtt megnémul az ember és csak szívünk dobogása felel rá, ajkunk nem mer szólni, mert úgy érzi, ostoba dadogás a legszebb mondat is, mellyel hódolunk Neked Úr Jézus Krisztus! Urunk, úgy szeretnék bekapcsolódni abba az énekbe, mit az angyalok énekelnek ma ott fenn a mennyben: „*Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen erőt és gazdagságot és bölcseséget és hatalmasságot és tisztességet és dicsőséget és áldást.*” (Jel 5,12). Csak mi méltatlanok vagyunk arra, hogy mi velük énekeljünk. Köszönjük Urunk, hogy Te érted a dadogó beszédet is, a ki nem mondott gondolatokat, a fel nem táruló szív hálóját is megérted. Köszönjük a nagypénteki keresztet, hogy vállaltad bűneinkért az elégtételt. Bocsáss meg, hogy olyan sokszor közönyösen megyünk el mellette és sokszor nem jelent számunkra többet, mint tornyok díszét, ég felé mutató darabját, utak szélén felállított keresztnek látását.

Oh, Urunk, úgy szeretnék mi is szeretni Téged, hogy a Te szerelmed szorongatna minket, és egy pillanatra se tudna szívünk másra gondolni, csak Tereád, irántunk való szerelmedre.

Köszönünk mindent, amit e templomban adtál nekünk. Minden megnyitott templomajtót, minden istentiszteletet, igehirdetést. Kérünk, áldd meg mindazokat, akiket a kötelesség ma távol tart hajlékuktól. Köszönjük szereteted egyéb jeleit is. Köszönjük a napsugarat, a nyíló virágokat, a zöldellő vetést, s majd a betakarított termést.

Kérünk, áldd meg ez egész napunkat, elcsendesedésünket, Hozzád emelkedő igazi ünneplésünket.

Ámen.